

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

География және табиғатты пайдалану факультеті

География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасы

«7М05205 - ГЕОГРАФИЯ (ОРФУ)» білім беру бағдарламасы

GUOS 5208 «Қоршаған ортаны геокеңістіктік басқару» пәнінен

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

АЛМАТЫ 2022

«7M05205 - ГЕОГРАФИЯ (ОРФУ)» білім беру бағдарламасы бойынша **«Қоршаған ортаны геокеңістіктік басқару»** пәнінен қорытынды емтихан бағдарламасын әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының профессоры Аскарова М.А. дайындады.

Бағдарлама география және табиғатты пайдалану факультетінің география, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының мәжілісінде қарастырылды.

Хаттама № 4 «11»_қазан_2022 ж.

Кафедра меңгерушісі _____ Нүсіпова Г.Н.

ПӘН БОЙЫНША ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Қорытынды емтиханның міндеті – магистранттардың оқу барысын алған білімдерін курс барысында қарастырылған тақырыптарға сәйкес жүйелеу және бағалау.

Бағдарламада емтиханға дайындалуға арналған курстың барлық тақырыптары және әдебиеттерді оқуға арналған ұсынылған кітаптар мен ережелер бар.

Қорытынды емтиханға студенттің жауабы баллдық жүйемен бағаланады. ҚазҰУ академиялық саясатының негізінде (2019 ж.):

2.17.3. Ағымдық үлгерімді бақылау бағасы кем дегенде 60%-ы пән бойынша білімді қорытынды бағалаудың, бағалау және қорытынды емтихан кем дегенде 30% - ы пән бойынша қорытынды баға.

2.17.4. Пән бойынша қорытынды баға білім алушының бақылау кезеңінде де, қорытынды бақылауында да оң баға алған жағдайда ғана есептеледі.

Емтиханды тапсыру түрі - ауызша. Кесте бойынша көрсетілген аудиторияда ауызша тапсыру жүзеге асырылады.

Емтихан сұрақтарын деканат қызметкерлері кездейсоқ буын арқылы береді.

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
  2. Магистранттар мен оқытушы емтихан күні мен уақытын алдын ала білуі керек.
  3. Univer жүйесінде «Пән бойынша қорытынды емтихан» құжатын орналастыру міндетті.
  4. Емтихан өткізілетін аудиторияға студенттер жеке басын куәландыратын құжатпен (немесе студенттік билет) ғана кіруге рұқсат етіледі. Емтихан рәсіміне қатыспайтын адамдардың қатысуына тыйым салынады.
  5. Оқытушы жеке басын куәландыратын құжатты емтиханға жіберу парағымен тексереді. Пән бойынша 15 апталық баллы 50%-дан төмен студент емтиханға жіберілмейді.
  6. Емтиханға қатысқан студенттер қабылдау парағына қол қоюы керек.
  8. Емтихан билеттің барлық сұрақтарына жауап беру үшін 15-20 мин. ұсынылады. Билетке дайындыққа 10 мин беріледі.
  9. Емтиханды тапсыру кезінде жетекші оқытушы мәлімдеген анықтамалық материалдарды пайдалануға рұқсат етіледі (анықтамалық материалдар билеттері бар конвертке салынуы немесе тапсырма мәтінінде жазылуы тиіс).
  10. Студент емтиханды тапсыру кезінде белгіленген талаптарды орындамаған жағдайда: парақтарды, ұялы телефондарды және басқа да құрылғыларды пайдаланса, тәртіптік бұзушылықтар жасаса, басқа студенттерге оның әрекетіне кедергі келтірсе, емтихан қабылдаушы оны аудиториядан шығаруға құқылы.
  11. 48 сағат ішінде білім алушылардың жинаған ұпайлары аттестатция парағына қойылады
- МАҢЫЗДЫ:** тест емтихан кестесі бойынша өткізіледі. Білім алушылар мен оқытушылар емтихан кестесі туралы алдын ала хабардар болады.

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БОЙЫНША ҚАРАСТЫРЫЛАТЫН ТАҚЫРЫПТАР

1. Менеджменттің ғылым ретінде қалыптасу тарихы.
2. Табиғатты пайдалану және табиғи жүйелер.
3. Географиядағы геокеңістік және геожүйе ұғымы.
4. Қоршаған ортаның экологиялық қауіпсіздігі тұрақты дамудың маңызды факторы ретінде.
5. Адамның табиғи жүйелерге әсері.
6. Өндіріс процесінде қоғам мен табиғаттың өзара әрекеттесуі.
7. Қоршаған орта сапасын нормалау.
8. ҚР атмосфералық ортасының қазіргі жағдайы мен сапасы.
9. Климаттың өзгеруінің ауыл шаруашылығына әсері.
10. Табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану жолдары.
11. ҚР Су ресурстарының жай-күйіне Мониторинг жүргізу.
12. Гео-және экожүйелердің және олардың компоненттерінің экологиялық жағдайын бағалау.
13. ҚР агроценоздарындағы жер ресурстарының жай-күйі.
14. Қоршаған ортаны қорғау мен табиғатты пайдалануды басқарудың мемлекеттік жүйесі.
15. Әлемдегі және ҚР-дағы шөлейттену проблемасы және оны оңтайландыру жөніндегі іс-шаралар.
16. Табиғатты пайдалану процесін басқару.
17. И. в. москит бойынша ресурстық циклдар тұжырымдамасы.
18. Қоршаған ортаның тұрақты дамуындағы ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың (ЕҚТА) рөлі.
19. Геожүйелердің жай-күйін озық және жедел басқару.
20. ОЖ басқару: қоршаған ортаға әсерді бағалау (ҚОӘБ).
21. Экологиялық сараптама және Табиғатты пайдаланудағы лицензиялау.
22. Қауіпті табиғи процестерді басқару: себептері мен салдары.
23. Қоршаған ортаны қорғау мен табиғатты пайдаланудың экономикалық тетігінің құқықтық негіздері.
24. Ел өңірлеріндегі Бүлінген жерлерді қалпына келтіру немесе қалпына келтіру тәсілдері.
25. Экологиялық заңнаманы бұзғаны үшін заңды жауапкершілік.
26. Басқарушылық іс-шара ретінде экологиялық сараптаманың және қоршаған ортаға әсерді бағалаудың (ҚОӘБ) мәні.

ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Bailey, Robert G.(2009). Ecosystem Geography. Springer-Verlag New York. ISBN 978-0-387-89516-1
2. Shepherd, G. (ed.) 2008. The Ecosystem Approach: Learning from Experience. International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, Gland, Switzerland
3. Daniel R.Williams. Environmental Meaning and Ecosystem Management: Perspectives from Environmental Psychology and Human Geography. Society and Natural Resources (Impact Factor: 1.09). 09/1996; 9(5):507-521. DOI: 10.1080/08941929609380990
4. Арустамов Э.А. Экологические основы природопользования: учеб.: рек. Мин. обр. РФ / Э.А. Арустамов, Н.В. Баркалова, И.В. Левакова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Дашков и К, 2005. – 317 с.

5. Бобылев С.Н. Экономика природопользования: учеб. рек. Мин. обр. РФ / С.Н. Бобылев, А.Ш. Ходжаев. – М.: Инфра-М, 2010. – 501 с.
6. Емельянов А.Г. Основы природопользования: учеб.: доп. Мин. обр. РФ / А.Г. Емельянов. – 4-е изд., стер. – М.: Академия, 2008. – 297 с.
7. Лукьянчиков Н.Н. Экономика и организация природопользования: учеб.: рек. Мин. обр. РФ / Н.Н. Лукьянчиков, И.М. Потравный. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 688 с.

Емтиханға дайындалу үшін қосымша оқу материалдары univer.kaznu.kz сайтындағы сіздің парақшаңызда УМКД (ПОЭК) бөлімінде **онлайн қолжетімді**.